

Особливе місце займає правознавство. Діяльність соціального педагога завжди відбувається у правовому полі. Знання законів, нормативних актів та механізмів соціального захисту є фундаментом для відстоювання прав та інтересів підопічних, що є однією з ключових функцій професії.

Крім того, важливими є зв'язки з філософією, яка формує методологічне підґрунтя та світоглядні орієнтири професійної діяльності, визначаючи гуманістичну спрямованість роботи.

Таким чином, тісні зв'язки соціальної педагогіки з іншими науками є запорукою успішної практичної роботи фахівців соціономічної сфери діяльності. Комплексне застосування знань із психології, права та соціології дозволяє соціальному педагогу бачити ситуацію клієнта об'ємно, розуміти глибинні причини його поведінки та розробляти індивідуальні траєкторії допомоги, що базуються на глибокому розумінні людської природи та суспільних законів.

Бельська Я.
Науковий керівник: д. психол. н., проф. Підбуцька Н. В.
НТУ «ХП»

СТРЕСОСТІЙКІСТЬ ЯК ВАЖЛИВА ЯКІСТЬ У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ ФАХІВЦЯ-ЛІДЕРА

У сучасному світі вектор системи підготовки майбутніх фахівців спрямований на формування лідерських якостей. Лідерство займає важливу роль у сьогоденні та нині вважається ключовою компетенцією фахівця 21 століття. Важливо надати розуміння того, що знання фахівця лідера не обмежуються лише навичками управління та керівництва. Якщо розглядати лідерство, як певну структуру, яка складається з багатьох якостей, то важливою частиною цієї структури є персональні або внутрішні риси людини, такі як стресостійкість. Наразі поняття “стресостійкість” має багато визначень, проте ми спираємося на підхід сучасних науковців, які визначають стресостійкість як інтегральну якість особистості, що виражається в когнітивній

репрезентації, саморегуляції, об'єктивній характеристиці ситуації. З а допомогою цього визначення ми можемо більш детально дослідити роль цієї якості у формуванні особистості лідера.

У світі новітніх технологій зміни відбуваються дуже часто та швидко, і сучасні фахівці повинні відповідати вимогам цього світу та вміти швидко та ефективно фрахувувати ці зміни у роботі.

Важливо зазначити, що серйозні зміни це стрес, а більш того коли їх багато. Високий рівень стресостійкості дає можливість ефективно справлятися з різними стресовими факторами, що є важливим для збереження працездатності, як і однієї особи, так і групи загалом. Важливим аспектом є також особливості діяльності фахівця-лідера, які також пов'язані з постійним стресом.

Найбільшими стресорами в професійній діяльності керівника є: інтенсивне довготривале спілкування, емоційні взаємовідносини з підлеглим, професійна відповідальність, неможливість діяти ефективно, інформаційне навантаження, обмеженість матеріальних та часових ресурсів тощо. Аналізуючи психологічні чинники професійного стресу керівника Л.4 Карамушка виділяє три їх рівня:

- Макрорівень – на рівні держави і суспільства. Факторами такого впливу є економічна забезпеченість і стабільність, наявність мережі соціально-психологічної підтримки.
- Мезорівень – на рівні організації. Факторами впливу є низька або відсутня інформованість про можливість кар'єрного росту, непрозорість кадрової політики, рівень участі в управлінні кожного члена колективу, неефективне використання всіх ланок структури управління тощо.
- Мікрорівень – на рівні особистості. Факторами впливу є фізичні умови праці, способи виконання роботи, контакти з оточенням тощо.

Для подолання усіх цих стресорів та мінімізації їхнього негативного впливу на фізичне та психологічне здоров'я та ефективність власної роботи та роботи групи фахівцю важливо вміти зберігати спокій у стресових ситуаціях та використовувати активні стратегії психологічного захисту.

Діяльність фахівця - лідера не обмежується лише організацією та керуванням. Вона потребує розвитку багатьох компетенцій та пов'язана з високим рівнем стресу, який може з'являтися постійно. Важливим для лідера у цей момент не піддатися стресу, мінімізувати його негативний вплив на себе та команду, пристосовуватися до нових змін та ефективно знайти вихід із стресової ситуації. Для реалізації цього стресостійкість є важливою та незамінною якістю.

Білоножко О. Є.
Науковий керівник: к.пед.н., проф. Гура Т. В.
НТУ «ХП»

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК КЛЮЧОВА СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ФАХІВЦЯ-ЛІДЕРА

У сучасних умовах глобалізації та швидких змін на ринку праці професійні компетенції вже не визначають повною мірою успіх фахівця. Важливою стає здатність ефективно взаємодіяти з іншими людьми, керувати власними емоціями та мотивувати команду. Саме тут на перший план виходить емоційний інтелект (EQ) як ключовий чинник формування лідерських якостей.

Емоційний інтелект – це здатність розпізнавати власні емоції та емоції інших людей, керувати ними та ефективно використовувати їх для досягнення професійних і особистих цілей. Деніел Гоулман у праці *Emotional Intelligence* довів, що успіх у професійній сфері визначається не лише рівнем IQ, а передусім рівнем розвитку EQ. На його думку, високий IQ не гарантує успіху без уміння керувати емоціями та будувати міжособистісні відносини.

Формування емоційного інтелекту у фахівця-лідера включає розвиток самосвідомості, саморегуляції, мотивації, емпатії та соціальних навичок. Самосвідомість допомагає лідеру розуміти свої сильні та слабкі сторони, саморегуляція – контролювати імпульси та емоційні реакції, мотивація – підтримувати внутрішню енергію для досягнення цілей, емпатія – розуміти потреби та емоційний стан інших, а соціальні навички – ефективно будувати командну взаємодію.